

MÁLGAGN HJÁ
SOSIALISTISKUM
UNGMANNAFELAGI

Rúsdrekka og dupultmoralur

Allir føroyingar, høgir og lágir, vátir sum turkir, munnu vera samdir um, at rúsdrekkaalógin er sera ótíðarhóskandi.

Hetta heldur landsstýrið eisini og eru tvey uppskot hesum viðvíkjandi komin á tingborð. Annað málið snýr seg um at avtaka skattaváttanina, sum annars fer at kosta landskassanum nakrar milliónir afturat. Hitt málið er at broyta skamtanarkortið, soleiðis at tað fylgir álmanakkaárinum.

Tað er fantastiskt, at politikarar framvegis skulu renna sum hundar um heitan greyt, tá tað snýr seg um rúsdrekkaalógin. Teir tora ikki at súa greytin!

Fria rúsdrekka-sølu fáa vit ikki og er tað als ikki neyðugt. Men vit áttu at fingið eina føroyska einkarsølu, við deildum runt landið. Hetta hevði minkað um misnýtsluna, tí tá nýttist fólk ikki at keypt rúsdrekka í so stórum mongdum, sum nú. Skamtanarskipanina kunnu vit varðveita. Hon er nóg góð, og ongum tørvar at drekka alt tað, ið fæst innan karmar hennara.

Dupultmoralurin viðvíkjandi ølklubbum má steðga. Her hava bæði politisku myndugleikarnir og lögreglan ligið á tí latu síðuni.

Tá myndugleikarnir kortini hava »góðtikið« hesar klubbar, áttu teir at verið so mikið reiðiligrir, at teir góvu loyvi til útskeinking, eftir reglum, sum teir skuldu sett. Sjálvandi skuldi hetta bert verið fyri fólk, sum hava aldur at fáa skamtanarkort.

Um hesar broytingar vóru framdar, høvdu vit sloppið undan dupultmoralinum, og føroyingar høvdu lært sær hóg.

Skipanin, sum er í dag, er so burturvíð og so innanhólað, at hon als ikki minskar um misnýtsluna. Vit siggja hvussu føroyingar mangan uppføra seg, tá teir eru uttanlands. At einstakir politikarar ofta ganga mest sum í ørviti og gera sær fyriskommum, tá teir eru uttanlands í landsins ørindum, prógvar enn betur dupultmoralin.

Ein loysn má finnast. Nú hava teir málið um greytin í so mong ár, at nú átti hann at verið kólnaður.

Eiríkur Lindenskov

Kærleiki og vandin er at ein doyri

Tos manna millum seinnu árin hevur snúð seg nógv um vápnadubbing, kjarnorku og dalking av umhvørvinum. Kanska serliga ungdomar hava kent hetta sum eina óhugnaliga hótan og hava kent seg hjálparleys. Nógva hava roynt at mótmælt við at gerast limir í politiskum og øðrum felagsskapum, og hava á henda hátt roynt at broytt ella ávirkað teg, sum hava vald.

Nú hevur so ungdomurin fingið ein nýggjan, og nógva álvarsligari trupulleika at stríðast við. Eina deyðliga sjúku, sum nevnist eyðkvæmi ella AIDS. Hesari sjúku finst eingin heilivágur imóti, so um ein verður smittaður og gerst sjúkur, er einki at gera. Henda sjúka smittar, sum flestum kannugt, við »seksuellari« samveru og við blóð yvirføring. Teir flestu tilburðirnar, vit vita um, eru millum homoseksuell, narkotika

misnýtarar og blóðarar. Seinastu töluni vísa, at økingin av AIDS tilburðum millum homoseksuell er næstan steðgað og verður hildið, at hetta kemst av tí upplýsingarherferð um AIDS, og um hvussu ein kann verja seg. Blóðið, sum verður latið blóðarum, verður nú gjølla kannað, áðrenn tað verður brúkt. Okkur landið hevur skipað soleiðis fyri, at narkomisnýtarar kunnu fáa amboðini, teir nýta, ókeypis av apotekunum og líknandi stovnum. Hesi tiltøk hava vist seg at hjálpt. Men tó økst talið av smittaðum. Fyrr bleiv tosað um vandabólkar og hevði hetta ógvuliga keðiliga avleiðingar fyri tey, sum hoyrdu til hesar bólkar.

Ikki vandabólkar men vandaatburð

Í dag verður ikki longur tosað um vandabólkar, tí

hagtöluni vísa, at flestu nýggju tilburðarnir als onki tilknýti hava til upprunaligu vandabólkarnar. Tí er ein istaðin farin at tosa um vanda atburð, og læknar og onnur ráða fólk til at hava seksuella samveru við so fá sum gjørligt.

Fyri ungdomin er stóri trupulleikin, at tey ongan tíð kenna seg trygg, at tann, ein er saman við, ikki er smittaður. Ein kann fara og kanna seg, men sjálvst tað er tað ein royndur lutur, at í onkrum serligum føri eru gingin fleiri ár, áðrenn sjúk hava fingið anti-stoff í blóðið, og tí visir ein blóðroynd, um úrslitið er nektandi, bert, hvussu stóran er tann dagin, hon er tikin.

At hava seksuella samveru í dag, er at tú ert saman við øllum teimum, partnari tín hevur verið saman við. Vandin er at verða smittaður uttan at tann, tú ert saman við og

Eyðolv Dimon

sum smittar teg veit, at hann er smittuberari.

Hvussu sjúkan AIDS kemur at ávirka kærleikan millum ung, vita vit ikki. Heldur ikki vita vit, um tey virði, sum okkara samfelag byggir á, koma at yvirleva, men í føroyskum politikki í dag hoyra vit onkran rópa: »Steinið syndararnar, steinið tey ...«

Sjálvstýri — samband

Í stevnuská Javnaðarflokksins stendur, at báðum partunum, t.v.s. Føroyum og Danmark, stendur fritt at fara úr ríkisfelagsskapinum, og at hesin generelli rættur røkkur líka at loysingini.

Men tá skal nokk so nógva til at skira flokkin ein sambandsflokk.

— Men — eitt heilt annað er, at tær yvirtøkur, sum vit gera, eiga at koma øllum fólkinum til góðar.

Vit siggja ikki loysing sum nakað endamál í sær sjálvum.

Óg vit ynskja ikki loysing, meðan samfelagið er soleiðis háttáð, sum tað er nú — t.v.s. meðan vinnulivsmenn og bankarnir hava ræðið í Føroyum.

Ein yvirtøka skal vera væl fyrireikað — soleiðis,

at hon verður øllum fólkinum til góðar — og soleiðis, at tað ikki verður tnan láglonti, sum kemur at gjalda gildið.

Hartil er at siga, at teir sokallaðu »sjálvstýrisflokknir«: tjóðveldisflokkurin, fólkaflokkurin og sjálvstýrisflokkurin í 60-unum gjørdur eitt »sjálvstýrislandsstýri«.

Men — teir kláraðu ikki so frægt sum at gera eitt einasta stig á sjálvstýrisleið — ikki eina yvirtøku.

Tað einasta, teir kláraðu, var at yvirtaka jólaheilsurnar frá føroyingum í Danmark.

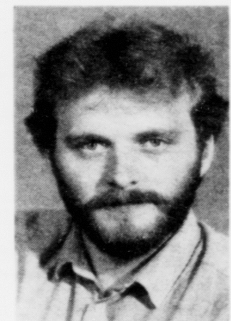
Ikki fyrr enn javnaðarflokkurin kom upp í, bar til. Óg eingin yvirtøka hevur verið framd, uttan at javnaðarflokkurin hevur verið við.

Men — treytin er altoy, at yvirtøkan kemur øllum fólkinum til góðar og ikki bara nøkrum fáum. Vit skulu ikki gera yvirtøkur, bara fyri at gera yvirtøkur.

Men føroyskur politikkur er ikki bara ein spurningur um sjálvstýri ella samband. Tað eru nógva onnur átroðkandi samfelagsmál, sum kunnu og eiga at loysast — uttan at blanda spurningin um loysing ella samband upp í.

Hesi mál eiga at loysast øllum fólkinum til gagns.

Óg vit í javnaðarflokkinum kunnu á ongan hátt uppfata Føroyar sum eina sjálvstýrandi tjóð, so leingi, sum tað bert eru tey fáu, sum ráða í landinum.

Hallstein Sigurdsson

Sjálvstýri er ein spurningur um alt fólk ræður.

Eru tað bara tey fáu, sum ráða, kunnu vit als ikki siga, at Føroyar eru sjálvstýrandi, sjálvst um vit skuldu fingið loysing.